

ToryodSMEs Newsletter

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) โดยความร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ & สสวพ. สกว.

www.ku.ac.th

http://pptc.ku.ac.th

บทบาทของทรัพย์สินทางปัญญาในการพัฒนาธุรกิจ และการตลาดของผลิตภัณฑ์ใหม่

ปรียชาติ จันทโชติ

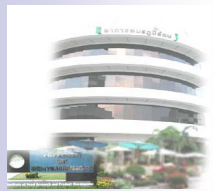
บทนำ

บริษัทส่วนใหญ่ไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ ล้วนแต่คำนึงถึงว่าทำอย่างไรจึงจะเป็นผู้นำในการแข่งขันในธุรกิจเหล่านั้น โดยพวกเขาพยายามจะทำการแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ออกสู่ตลาดอย่างรวดเร็ว แต่มันเป็นสิ่งที่ทำได้ยากเนื่องจากผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่มีการปรับปรุงคุณภาพเพียงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับผู้แข่งขันรายอื่น ๆ

ความท้าทายถัดไป คือ การจัดการให้ผลิตภัณฑ์ใหม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การผลิต การจัดจำหน่าย และการตลาด ออกสู่ผู้บริโภคในท้องตลาด ในขณะที่ต้องรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และมีเวลาในการพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ค่อนข้างน้อย เพราะต้องแข่งขันด้านเวลากับคู่แข่ง

ความท้าทายอื่น ๆ คือ การประชาสัมพันธ์ไปยังผู้บริโภคเกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ใหม่หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการปรับปรุงขึ้น มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค นอกจากนี้ ความคาดหวังของผู้ประกอบการอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างความน่าเชื่อถือจากการนำเสนอข้อมูลของผลิตภัณฑ์ใหม่ และ/หรือ ผลิตภัณฑ์ดั้งเดิม ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เหล่านั้น ได้มาจากพนักงานหรือได้รับจากแหล่งอื่น บางครั้งอาจไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่โดยทั่วไปจะต้องชำระเป็นค่าตอบแทนหรืออาจชำระในรูปแบบอื่นทางธุรกิจ เช่น การจัดจ้างคนภายนอก นิติกรรมสัญญาซื้อขาย การอนุญาตให้ใช้สิทธิ หุ้นส่วน การร่วมมือกัน การร่วมทุน และ ข้อตกลงระหว่างประเทศ

ในปัจจุบันนี้ผลิตภัณฑ์ที่มีความทันสมัยเพิ่มมากขึ้น เนื่องมาจากการนำความรู้ทางด้านต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตและการบริการ เช่น เทคโนโลยีทางด้านข้อมูล เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีชีวภาพ การออกแบบหุ่นยนต์ นาโนเทคโนโลยี การออกแบบและการพัฒนาวงจรไฟฟ้าขนาดเล็ก ซอฟต์แวร์ ตัวอย่างเช่น ผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ในอดีตมีการเพิ่มความหวานของขนมเค้กโดยการใช้น้ำตาลไอซิ่งโรยหน้าขนมเค้ก แต่ในปัจจุบันได้ใช้องค์ความรู้ดังกล่าวมาใช้ในการกระบวนการผลิต จึงเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้นมา คือ เค้กซึ่งมีน้ำตาลไอซิ่งเป็นส่วนประกอบ

สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร
Institute of Food Research and Product Development

ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมองค์กรและธุรกิจช่วยเพิ่มการแข่งขันทางการตลาด และมีผลต่อสัดส่วนการเจริญเติบโตทางการตลาดและส่วนแบ่งทางการตลาด ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ที่ได้รับมาจากทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตนหรือต้นทุนทางปัญญา

ต้นทุนทางปัญญาของบริษัท แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. มนุษย์
2. ผู้บริโภค
3. ทรัพย์สินทางปัญญา
4. การจัดการองค์กร ส่วนประกอบเหล่านี้ไม่มีการแบ่งส่วนอย่างชัดเจน

ส่วนที่ควรมุ่งเน้น คือ ทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งได้รับการคุ้มครองจากระบบใหม่ เรียกว่า **สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา** (Intellectual property rights, IPRs) (หมายถึง สิทธิตามกฎหมายที่ผู้ทรงสิทธิหรือผู้ทรงสิทธิบัตรมีฐานะเป็นเจ้าของสิทธิบัตรตามกฎหมาย มีสิทธิเด็ดขาดแต่ผู้เดียวในการหาประโยชน์ สามารถผลิต ใช้ จำหน่าย และนำเข้าผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร)

ในความเป็นจริง ระบบสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถจัดการกับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ เพียงผู้เดียว เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของธุรกิจได้

แต่สำหรับโครงสร้างทางกฎหมายของระบบสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เช่น ความรู้หรือทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน ซึ่งผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้เป็นทรัพยากรในการผลิต การจัดการจำหน่าย การตลาดหรือวัตถุประสงค์อื่น รวมถึงช่วยเพิ่มสภาพคล่องทางการเงิน สำหรับธุรกิจและการร่วมทุนทางการค้า ทำให้เกิดการลงทุนด้านการเงินเพิ่มขึ้นจากธนาคารหรือนายทุนต่าง ๆ

โครงสร้างของระบบกฎหมายสำหรับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

ระบบสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เป็นสิทธิตามกฎหมายที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ในด้านนวัตกรรมหรือการสร้างผลงานของมนุษย์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มเติมกฎหมายหรือสิ่งสำคัญอื่นเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ในอดีตการสร้างสรรคหรือการตีพิมพ์ การโอนทรัพย์สินหรือการจดทะเบียน สิทธิในทรัพย์สินเหล่านี้คุ้มครองตามกฎหมายของแต่ละประเทศ ทรัพย์สินทางปัญญาเหล่านี้ แบ่งออกเป็น

- สิทธิบัตร (สำหรับการประดิษฐ์)
- เครื่องหมายการค้า แบ่งเป็น
  - เครื่องหมายการค้า
  - เครื่องหมายรับรอง
  - เครื่องหมายบริการ
  - เครื่องหมายร่วม
- การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
- ความลับทางการค้า
- ลิขสิทธิ์

นอกจากนั้น ยังมีระบบสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่น ๆ เช่น การออกแบบโครงสร้างหรือแบบผังวงจรรวม การคุ้มครองพันธุ์พืช

สิทธิทางกฎหมายเหล่านี้ส่วนมากถูกจัดให้เป็นระบบ ตามข้อกำหนดเฉพาะของกฎหมายของแต่ละประเทศ ซึ่งหลายกรณีมีอนุสัญญาระหว่างประเทศตกลงร่วมกันเป็นแนวทางดำเนินการ และได้มีการจัดตั้งองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ครอบคลุมทรัพย์สินทางปัญญาทั่วโลกให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเป็นสากลเท่าที่สามารถกระทำได้ ท่านสามารถแวะเข้าไปเยี่ยมชมได้ที่เว็บไซต์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกที่เว็บไซต์ <http://www.wipo.int>

ทรัพย์สินทางปัญญา กลยุทธ์การจัดการทางธุรกิจ

ปัจจุบันนี้ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่ประสบความสำเร็จจะใช้องค์ความรู้เป็นส่วนประกอบสำคัญในการแข่งขัน เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด โดยการเพิ่มกลยุทธ์การจัดการทรัพย์สินทางปัญญาและทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน มีส่วนสำคัญช่วยรักษาระดับส่วนแบ่งทางการตลาดไว้ บริษัทควรจะต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นหรือชื่อทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตนหรือต้นทุนทางสติปัญญาใหม่ ๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ใหม่ และป้องกันไม่ให้เกิดการเปล่าประโยชน์จากคู่แข่งที่ไม่มีศีลธรรม ความต้องการผลิตภัณฑ์ใหม่หรือผลิตภัณฑ์ที่ดีขึ้น ลักษณะทรัพย์สินทางปัญญาที่นำมาใช้ สามารถศึกษาจากความต้องการของผู้บริโภค การตอบสนองของคู่แข่งทางธุรกิจ ความกดดันด้านคุณภาพ และความความหวังของนักลงทุนหรือผู้ถือหุ้น ผลิตภัณฑ์ใหม่อาจวางตลาดอยู่ในตลาดเดิมโดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือวางตลาดอยู่ในตลาดใหม่ ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์อาจต้องมีความแปลกใหม่และเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว การนำทรัพย์สินทางปัญญามาใช้ในธุรกิจมีสิ่งที่จะต้องคำนึง 6 ประการ เพื่อให้เกิดความสำเร็จของผลิตภัณฑ์ใหม่ในท้องตลาด เพื่อการสร้างอำนาจผูกขาดแต่เพียงผู้เดียว หนึ่งส่วนทางธุรกิจ ความสัมพันธ์ทางยุทธศาสตร์ และความซื่อสัตย์ของผู้บริโภค การนำทรัพย์สินทางปัญญามาใช้ในธุรกิจมีสิ่งที่จะต้องคำนึง 6 ประการ ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ใหม่ควรช่วยแก้ปัญหาหรือสามารถทำหน้าที่อื่นเพิ่มเติมได้ดีกว่าผลิตภัณฑ์อื่น
2. ผลิตภัณฑ์ใหม่ควรมีราคาที่เหมาะสมต่อผู้บริโภค
3. ผลิตภัณฑ์ใหม่ควรผลิตและทำซ้ำได้เป็นจำนวนมาก และสามารถเก็บรักษาได้นาน รวมถึงไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม รวมถึงการออกแบบใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (Computer Aided Design, CAD) การผลิตใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (Computer Aided Manufacturing, CAM) และอุตสาหกรรมการออกแบบ อุตสาหกรรมการผลิต การขนส่งสินค้า การบำรุงรักษา การบริการหลังการขาย และ/หรือ การซ่อมแซม
4. ภาชนะบรรจุ และการออกแบบฉลากของผลิตภัณฑ์ใหม่ ควรมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ และสามารถสร้างความน่าสนใจให้กับผลิตภัณฑ์ได้
5. ผลิตภัณฑ์ใหม่ควรมีการออกแบบตราสินค้าและมีการจัดวางตำแหน่งที่เหมาะสม รวมทั้งควรมีการส่งเสริมการขายและการโฆษณาให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์
6. ผลิตภัณฑ์ใหม่สามารถหาซื้อได้ง่าย มีที่อยู่บอกไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งควรมีการบริการหลังการขาย การบริการซ่อมหรือการเปลี่ยนชิ้นส่วนของสินค้าอีกด้วย

ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่จะผลิตนำออกสู่ตลาด ควรได้รับพัฒนาขึ้นโดยผู้ประดิษฐ์ที่มีความเชี่ยวชาญโดยตรง ผู้ประกอบการ หนึ่งส่วนหรือผู้สนับสนุนอื่น ๆ ทำให้ผู้บริโภคได้รับข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ มากขึ้น ทำให้มีผลดีต่อผลิตภัณฑ์เป็นอย่างมาก ทุกขั้นตอนของการพัฒนาความคิดของผู้บริโภค มีผลต่อผลิตภัณฑ์ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ นวัตกรรมที่จับต้องไม่ได้ หรือต้นทุนทางสติปัญญา จากผู้ที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์นั้น ผู้ที่มีส่วนร่วมรวมถึง ผู้ประดิษฐ์ ผู้วิจัยและพัฒนา บริษัทที่ออกแบบต้นแบบหรือเทคโนโลยีในการทดสอบ และการประเมินผล ผู้จัดหาวัตถุดิบ ผู้แทนจำหน่าย (พ่อค้าขายส่ง, พ่อค้าคนกลาง และพ่อค้าขายปลีก) ที่ปรึกษา และผู้ให้คำปรึกษา และสุดท้ายที่สำคัญที่สุด คือ ผู้ใช้หรือผู้บริโภค

การเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ของผู้ผลิตในท้องตลาดจำเป็นต้องใช้เวลา เงินทุน (ของตนเองหรือกู้ยืม) ความคิดสร้างสรรค์และความพยายามปรับปรุงสินค้าใหม่ (เจ้าของกิจการ ลูกจ้าง หนึ่งส่วน ที่ปรึกษา และผู้ให้คำปรึกษา) ความทนทาน และการบริหารกระบวนการทั้งหมดจากความคิดสู่ตลาด .....

แบบของผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม (1)

อภิราม สิทธิสาร

อะไรคือการออกแบบทางอุตสาหกรรม

ในทุกวันนี้การออกแบบทางอุตสาหกรรมโดยทั่วไปจะเน้นภาพโดยรวม และการใช้งานของผลิตภัณฑ์ การออกแบบเก้าอี้
นวมอาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวอย่างที่ดีต่อการออกแบบในทางอุตสาหกรรมเพราะสะดวกสบายในการนั่งและพวกเราก็ชอบที่จะมองมัน

ในทางธุรกิจการออกแบบนั้นอาจกล่าวได้ว่าการปรับปรุงสินค้าด้านการใช้งานและความสวยงามนั้นพิจารณาจากความ
ต้องการของตลาด ราคาโรงงานหรือค่าขนส่ง การเก็บรักษา การซ่อมบำรุงและการกำจัดขยะ

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กล่าวว่าแบบผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมหมายถึงการประดับตกแต่งหรือวาดลวดลายศิลปะ
บนผลิตภัณฑ์เท่านั้น อีกส่วนหนึ่งมันอ้างถึงสิ่งที่ปรากฏอยู่บนเก้าอี้ นวมเท่านั้น แม้ว่าออกแบบผลิตภัณฑ์อาจจะมีเทคนิคหรือ
คุณลักษณะพิเศษ ในหมวดการออกแบบทางอุตสาหกรรมของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญานั้นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบโดย
ศิลปะทางธรรมชาติและมีความแตกต่างกันที่เทคนิคหรือหน้าที่พิเศษ

การออกแบบทางอุตสาหกรรมมีหลากหลายผลิตภัณฑ์ เช่น แฟชั่น หัตถกรรม การช่าง เครื่องมือทางการแพทย์ไปจนถึง
นาฬิกา เครื่องประดับ และสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ จากบ้านเรือน ของเล่น เฟอร์นิเจอร์ รถไฟฟ้าและลวดลายบนเนื้อผ้าในอุปกรณ์การกีฬา
บรรจุภัณฑ์มีส่วนสำคัญกับการออกแบบทางอุตสาหกรรม

หลักพื้นฐานของการออกแบบทางอุตสาหกรรมประกอบด้วย

- ลักษณะ 3 มิติ เช่น รูปร่างของผลิตภัณฑ์
- ลักษณะ 2 มิติ เช่น การประดับตกแต่ง รูปร่าง เส้น หรือสีของผลิตภัณฑ์
- การรวมกันหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งลักษณะ

ตัวอย่างของรูปร่าง 3 มิติ

ตัวอย่างของรูปร่าง 2 มิติ

การออกแบบอย่างสร้างสรรค์ในทางธุรกิจ

บ่อยครั้งที่พบว่าบริษัทให้ความสำคัญกับเวลาและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการออกแบบผลิตภัณฑ์ แบบใหม่และตั้งแต่นั้นถูกสร้างสรรค์โดย

1. ผลิตภัณฑ์ที่ปรากฏอยู่ในกลุ่มตลาด

การเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเพื่อการออกแบบในสินค้าบางชนิด เช่น นาฬิกาข้อมือ อาจสร้างขึ้นเพื่อความเหมาะสมตามความแตกต่างของกลุ่มอายุ วัฒนธรรม หรือ สังคม ขณะที่หน้าที่หลักของนาฬิกาข้อมือก็ยังคงเหมือนเดิม เด็กและผู้ใหญ่นั้นมีความแตกต่างในด้านรสนิยมในการออกแบบ

2. การสร้างตลาดใหม่

การแข่งขันในท้องตลาด มีหลายบริษัทสำรวจหาตลาดใหม่โดยเริ่มจากการออกแบบสินค้าตัวใหม่ซึ่งแตกต่างจากคู่แข่ง สิ่งเหล่านั้นควรจะเป็นกรณีสำหรับสินค้าพื้นฐาน เช่น กุญแจ รองเท้า ถ้วยกาแฟ และวัตถุปรุงแต่งเพื่อเพิ่มส่วนต่างของสินค้าให้สูงขึ้น เช่น เครื่องประดับ คอมพิวเตอร์ หรือ รถยนต์

3. ชื่อสินค้า

ความแตกต่างของแบบผลิตภัณฑ์และเครื่องหมายการค้าในแง่ของประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับความแตกต่างในชื่อสินค้าของบริษัท หลายบริษัทนั้นประสบความสำเร็จในการสร้างภาพลักษณ์ของชื่อสินค้าดังนั้นก็จึงเป็นอีกส่วนสำคัญของการออกแบบผลิตภัณฑ์

ทำไมต้องให้การคุ้มครองการออกแบบทางอุตสาหกรรม

การออกแบบทางอุตสาหกรรมนั้นเป็นการเพิ่มค่าให้กับสินค้า มันจะทำให้สินค้าน่าดึงดูดและมีเสน่ห์ต่อลูกค้าและอาจจะเป็นจุดขาย ดังนั้นการให้การคุ้มครองการออกแบบน่าจะเป็นส่วนสำคัญสำหรับวิธีการดำเนินธุรกิจของการออกแบบหรือโรงงานอุตสาหกรรม

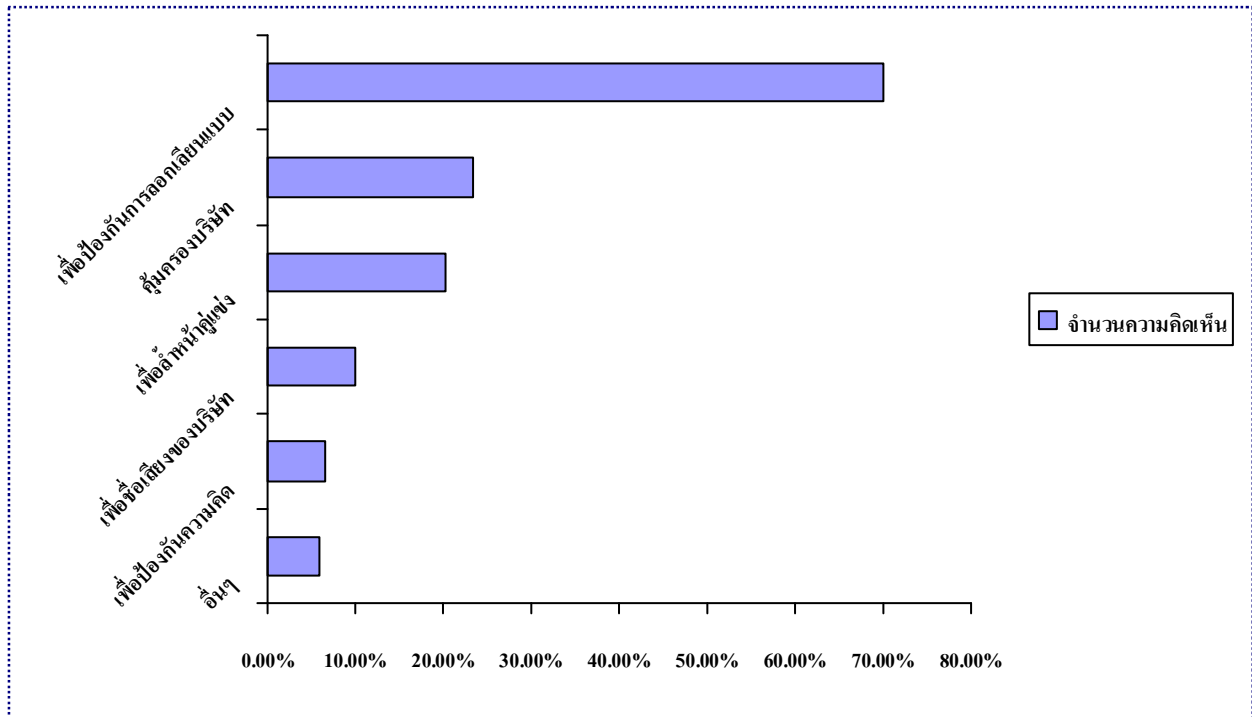
การให้การคุ้มครองแบบผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมนั้น ต้องจดทะเบียนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา เจ้าของผลิตภัณฑ์จะต้องคุ้มครองผลิตภัณฑ์จากการลอกเลียนแบบ ซึ่งคู่แข่งอาจจะพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่และนำไปสู่การเพิ่มรายได้หนึ่งส่วนหรือมากกว่าเดิม

การจดทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์คุณสามารถที่จะป้องกันการลอกเลียนแบบจากคู่แข่ง การจดทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์มีส่วนทำให้เกิดความยุติธรรมในการกลับมาลงทุนซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์สินค้าและการตลาด และวิธีนั้นจะเป็นการปรับปรุงผลกำไรของคุณ การออกแบบทางอุตสาหกรรมเป็นธุรกิจที่มีคุณค่าซึ่งสามารถเพิ่มค่าทางการค้าของบริษัท สินค้าที่ประสบความสำเร็จในการออกแบบมากสามารถเพิ่มค่าได้สูงกว่าบริษัทอื่น ๆ

การคุ้มครองแบบผลิตภัณฑ์อาจจะออกมาในรูปใบอนุญาต ซึ่งเป็นการปกป้องสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ก็จะสามารถเข้าสู่ตลาดโดยไม่ถูกลอกเลียนแบบ การจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมนั้นเป็นการสนับสนุนการแข่งขันอย่างยุติธรรมและการค้าอย่างซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมสินค้าด้านความสวยงามหรือศิลปะบนผลิตภัณฑ์ที่เป็นจุดดึงดูดใจ

เหตุผลที่ป้องกันการออกแบบในประเทศแถบยุโรป

แบบผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแสงสว่าง

จะเห็นว่าโคมไฟ ทำหน้าที่เพียงส่องแสงให้แสงสว่างเหมือน ๆ กัน แต่ความแตกต่างกันของรูปแบบของโคมไฟกลายเป็นส่วนที่ทำให้ประสบความสำเร็จทางการตลาด นี่คือเหตุผลว่าทำไมต้องทำการจดทะเบียนในหลายประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดมากมายในการออกแบบเครื่องเรือน เช่น โคมไฟ เป็นต้น

การป้องกันการออกแบบทางอุตสาหกรรม

คุณจะทำการป้องกันการออกแบบทางอุตสาหกรรมอย่างไร

การออกแบบทางอุตสาหกรรมในประเทศส่วนใหญ่จำเป็นต้องจดทะเบียนเพื่อขอรับการคุ้มครอง ซึ่งจะอยู่ภายใต้กฎหมายคุ้มครองการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ในประเทศไทยเรียกว่า **สิทธิบัตรการออกแบบ** ในการจดทะเบียนการออกแบบทางอุตสาหกรรมในประเทศไทยสามารถยื่นขอรับสิทธิบัตรการออกแบบที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาหรือที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

บริษัทที่ยังไม่ได้เตรียมการจดทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์นั้น มีโอกาสทดสอบตลาดก่อนการยื่นจดทะเบียนซึ่งต้องใช้เวลาในการจดทะเบียน หลายบริษัทก็ไม่ประสบความสำเร็จในท้องตลาด นอกจากนี้บางผลิตภัณฑ์อาจจะอยู่ในตลาดในระยะเวลาอันสั้น ตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมแฟชั่น ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์เดียวที่ยังไม่ได้รับการจดทะเบียน อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์ที่ถูกผลิตขึ้นนั้นใช้เวลามากกว่า 12 เดือนในการจดทะเบียน ซึ่งจะจำกัดแบบผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่ได้จดทะเบียน แบบผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่ได้จดทะเบียนนั้นยากที่จะบังคับให้ปฏิบัติตามในระยะเวลาอันสั้น บางครั้งอาจจะใช้เวลา 3-25 ปีในประเทศแถบยุโรป

หลักสำคัญในการจดทะเบียนการออกแบบทางอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นจุดสำคัญสำหรับบางประเทศและอาจจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการป้องกันการออกแบบทางอุตสาหกรรม ขึ้นอยู่กับกฎหมายและชนิดของแบบผลิตภัณฑ์ซึ่งมีอย่างเดียวยุคที่จะป้องกันการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ **กฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์** ลิขสิทธิ์โดยทั่วไปคือกรรมสิทธิ์สำหรับบทประพันธ์หรือการแต่งเพลง การออกแบบผลิตภัณฑ์บางประเทศนั้นอาจนำไปพิจารณาในงานด้านศิลปะหรือศิลปะประยุกต์ การป้องกันลิขสิทธิ์นั้นอาจนำมาใช้ประโยชน์และเป็นส่วนที่เพิ่มความน่าสนใจสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

นอกจากนี้บางประเทศ ถ้าการออกแบบในทางอุตสาหกรรมนั้นมีหน้าที่เช่นเดียวกับเครื่องหมายการค้าในท้องตลาด ซึ่งอาจเป็นการป้องกันที่เรียกว่า **เครื่องหมาย 3 มิติ** กรณีนี้อาจเกิดขึ้นเมื่อรูปร่างของผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์มีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กฎหมายที่เกี่ยวกับการแข่งขันที่ไม่ยุติธรรมนั้นอาจจะเป็นการป้องกันบริษัทออกแบบทางอุตสาหกรรมในบางประเทศจากการลอกเลียนแบบโดยคู่แข่ง ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับรายละเอียดการป้องกันการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า หรือ กฎหมายสำหรับความไม่ยุติธรรมในการแข่งขัน

อะไรคือความเป็นธรรมสำหรับการปกป้องการออกแบบทางอุตสาหกรรม

เมื่อการออกแบบทางอุตสาหกรรมได้รับการจดทะเบียนแล้ว ก็จะได้รับ การปกป้องการลอกเลียนแบบจากกลุ่มบุคคลที่สาม ซึ่งทั้งหมดนี้ยังรวมถึงการผลิต การลดราคา การนำเข้า การส่งออกหรือการขายผลิตภัณฑ์โดยไม่จำกัดสินค้า ซึ่งมีการรวมกลุ่มบริษัทที่ออกแบบผลิตภัณฑ์หรือการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์นั้น กฎหมายและข้อปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับประเทศที่ได้ทำการจดทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์ไว้

อะไรที่สามารถจดทะเบียนในหมวดของการออกแบบทางอุตสาหกรรม

ตามหลักโดยทั่วไปการจดทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์นั้นต้องทำตามหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งตามหลักพื้นฐานที่ต้องการขึ้นอยู่กับข้อตกลงของแต่ละประเทศ แบบผลิตภัณฑ์จะต้องใหม่ไม่เหมือนกับแบบผลิตภัณฑ์ที่หาได้ในที่สาธารณะหรือที่จดทะเบียนแล้ว

สิทธิ์แต่เพียงผู้เดียว

สมมติว่าบริษัทของเราทำร่มที่มีนวัตกรรมการออกแบบ และจดทะเบียนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว ดังนั้นจึงได้รับสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียวเกี่ยวกับการออกแบบร่ม ในความหมายคือถ้าคุณค้นหาคู่แข่งที่ทำการผลิต ขายหรือนำเข้าร่มที่คล้ายกับการออกแบบของคุณ คุณก็จะสามารถป้องกันคนอื่นมาใช้ประโยชน์จากการออกแบบของคุณ และน่าที่จะได้รับค่าชดเชยสำหรับความเสียหายที่กระทบกับธุรกิจของคุณจากผู้ละเมิด

ถ้าคุณไม่สามารถหยุดคู่แข่งจากการทำการแข่งขันได้ คุณอาจจะต้องป้องกันตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตสินค้าจากคู่แข่ง สำหรับในรายละเอียดนั้นสามารถปรึกษาสำนักกฎหมาย ทนายความด้านทรัพย์สินทางปัญญาได้

การออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องมีลักษณะเฉพาะตัวที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้ ซึ่งแตกต่างจากการสร้างผลิตภัณฑ์สู่ตลาด แล้วค่อยสร้างความน่าสนใจให้กับผลิตภัณฑ์ ตามปกติแล้วการป้องกันแบบผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์จากโรงงาน เช่น รูปร่างของรองเท้า การออกแบบต่างหูหรือศิลปะบนกาน้ำชา ในโลกดิจิทัลการป้องกันนั้นแพร่ขยายออกไปที่ละน้อยในบางประเทศ ซึ่งเกี่ยวกับจำนวนของสินค้าและชนิดของแบบผลิตภัณฑ์ ในข้อสรุปกล่าวคือ สัญลักษณ์บนหน้าจอบริษัทคอมพิวเตอร์นั้นถูกสร้างขึ้นจากรหัสของคอมพิวเตอร์ เช่นเดียวกับ แบบพิมพ์ ภาพเคลื่อนไหวที่แสดงอยู่บนจอบริษัทคอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

การออกแบบทางอุตสาหกรรมอะไรที่ไม่รับจดทะเบียน, คู่ครอง

ลักษณะแบบผลิตภัณฑ์ที่หลายๆ ประเทศไม่รับจดทะเบียน ได้แก่

1. แบบผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีความแปลกใหม่ แหวกแนว หรือลักษณะเด่นเฉพาะตัว ดังเช่นที่กล่าวมาข้างต้น
2. แบบผลิตภัณฑ์ที่จะพิจารณาจากลักษณะของผลิตภัณฑ์โดยขึ้นอยู่กับสิทธิทางปัญญา เช่น สิทธิบัตร
3. การป้องกันแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นทางการ เช่น ธงชาติ
4. แบบผลิตภัณฑ์ที่จะพิจารณาจากความต้องการของสาธารณชน

นอกจากนี้ การป้องกันแบบผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม โดยใช้กฎหมายการออกแบบทางอุตสาหกรรมนำมาประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ที่มาจากโรงงาน อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับแบบผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถจดทะเบียนได้ ซึ่งสามารถขอคำปรึกษาหาข้อมูลได้จากสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศนั้น ๆ

จะจดทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์อย่างไร

การจดทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์ในประเทศนั้น สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. กรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์มของกรมทรัพย์สินทางปัญญา เช่น ชื่อ รายละเอียดที่สามารถติดต่อได้และเนบรูวาดหรือรูปภาพของแบบผลิตภัณฑ์นั้น
2. บางประเทศอาจต้องการไฟล์หรือข้อมูลเพิ่มเติม เช่น เขียนบรรยายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยอธิบายการออกแบบทั่วไปอย่างละเอียดตั้งแต่ต้น ซึ่งจะครอบคลุมไปถึงศิลปะความสวยงามบนผลิตภัณฑ์ ในบางประเทศ ผู้ทดสอบอาจจะถามเกี่ยวกับชื่อของแบบผลิตภัณฑ์และวัสดุที่นำมาทำผลิตภัณฑ์
3. ขั้นตอนการจดทะเบียน คุณอาจจะขอใช้บริการของสำนักงานกฎหมายและหรือตัวแทนสิทธิบัตร ที่มีประสบการณ์

หลังจากการจดทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์จะต้องตรวจสอบอย่างละเอียดเพื่อมั่นใจการดำเนินงานเรียบร้อย แบบผลิตภัณฑ์ที่จดทะเบียนแล้วจะถูกบันทึกลงในทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์ หลังจากนั้นแบบผลิตภัณฑ์จะถูกตีพิมพ์ในหนังสือแบบผลิตภัณฑ์และมอบใบรับรองการจดทะเบียนการออกแบบ บางประเทศมีการยึดการตีพิมพ์ออกไปเนื่องจากแบบผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องถูกเก็บเป็นความลับในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามหลักกฎหมาย การป้องกันการตีพิมพ์ให้อยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสมอาจเป็นกลยุทธ์ทางธุรกิจที่ดีกว่าวิธีอื่น.....

ที่มา : http://www.wipo.int/freepublications/en/sme/498/wipo_pub_498.pdf

แบบของผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม (2)

เยาวภา เรียงศิลากุล

การจดทะเบียนแบบผลิตภัณฑ์ใช้เวลานานเท่าไร

ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียนขึ้นอยู่กับหน่วยงานทรัพย์สินทางปัญญาของแต่ละประเทศ ในต่างประเทศโดยทั่วไป ขั้นตอนการจดทะเบียนการออกแบบทางอุตสาหกรรมจะใช้เวลาระยะเวลา ประมาณ 6-12 เดือน หรือมากกว่านั้น ซึ่งขึ้นกับจำนวนประเด็นปัญหา เช่น การคัดค้านของผู้ตรวจสอบแบบหรือเงื่อนไขภายใต้การพิจารณา

การเก็บรักษาแบบผลิตภัณฑ์ไว้เป็นความลับก่อนการจดทะเบียนมีความสำคัญอย่างไร

หากคุณต้องการความคุ้มครองการออกแบบทางอุตสาหกรรมภายใต้ระบบการจดทะเบียน สิ่งสำคัญที่สุดคือการรักษาแบบผลิตภัณฑ์ไว้เป็นความลับ เนื่องจากแบบที่จะได้รับความคุ้มครอง จำเป็นต้องมี “ความใหม่” ดังนั้นหากคุณต้องเสนอแบบผลิตภัณฑ์ของคุณแก่ผู้อื่น คุณควรมีเอกสารยินยอมที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้มั่นใจว่าแบบของคุณจะเป็นความลับ

แบบผลิตภัณฑ์ที่มีการเปิดเผยสู่สาธารณะ เช่น ทางแค็ตตาล็อกหรือแผ่นพับของบริษัท ถือเป็นสิ่งที่ไม่มี “ความใหม่” เป็นสาธารณสมบัติและไม่สามารถได้รับความคุ้มครองได้ เว้นเสียแต่ว่าจะมีกฎหมายให้ระยะเวลาผ่อนผันการดำเนินการหรือได้รับสิทธิพิเศษจึงจะมีสิทธิได้รับความคุ้มครอง

ตัวอย่าง: เบบีแอนด์ซิลเดรน

เมื่อกล่าวถึงความสะอาดสบายและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องน้ำสำหรับทารก บริษัทเบบีแอนด์ซิลเดรน ซึ่งเป็นบริษัทเล็ก ๆ แห่งหนึ่งของฝรั่งเศส จึงได้ออกแบบและผลิตเปลญวนสำหรับทารกเพื่อใช้ในห้องน้ำ ด้วยแบบที่เรียบง่ายและมีความสร้างสรรค์ทำให้คุณแม่และทารกทั้งหลายทั่วโลกให้ความสนใจ และเพื่อรับประกันว่าผลิตภัณฑ์ใหม่นี้จะได้รับความคุ้มครอง ทางบริษัทเบบีแอนด์ซิลเดรนจึงได้ยื่นจดทะเบียนการออกแบบทางอุตสาหกรรมระหว่างประเทศไว้ในเดือนมีนาคม ปี 2000 จนกระทั่งการยื่นจดทะเบียนเสร็จสมบูรณ์ ทางบริษัทจึงได้ดำเนินแผนธุรกิจโดยจำหน่ายสินค้าไปมากกว่า 10 ประเทศ ในสามทวีป ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยตรงหรือการอนุญาตให้ใช้สิทธิอย่างถูกต้องตามหลักการจดทะเบียนการออกแบบทางอุตสาหกรรม

ความสำเร็จของผลิตภัณฑ์นี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เปลญวนได้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ชั้นนำของบริษัทเบบีแอนด์ซิลเดรน โดยได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายการจดทะเบียนและสามารถดำเนินแผนการตลาดไปได้ทั่วโลก

ระยะเวลาผ่อนผันการดำเนินการคืออะไร

กฎหมายในบางประเทศอนุญาตให้มีระยะเวลาผ่อนผันการดำเนินการจดทะเบียนเป็นเวลา 6 เดือน หรือ 1 ปี นับจากวันที่แบบผลิตภัณฑ์ได้รับการเปิดเผยสู่สาธารณชน เช่นในกรณีที่มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การนำออกแสดง การประกวด ถูคดีพินพิในแค็ตตาล็อกหรือแผ่นพับ หรือมีการโฆษณาก่อนการยื่นจดทะเบียน ซึ่งในช่วงเวลาเหล่านี้คุณต้องวางตลาดโดยไม่ทำให้แบบผลิตภัณฑ์สูญเสีย “ความใหม่” และยังคงต้องดำเนินการขอจดทะเบียนต่อไป

อย่างไรก็ตามในประเทศที่ไม่มีกฎหมายดังกล่าว การเก็บรักษาแบบผลิตภัณฑ์ไว้เป็นความลับถือเป็นสิ่งจำเป็นจนกว่าจะได้รับความคุ้มครองจากการจดทะเบียน นอกจากนี้คุณอาจจะไม่ได้รับสิทธิในแบบผลิตภัณฑ์ระหว่างระยะเวลาผ่อนผันการดำเนินการ (แม้ว่าแบบผลิตภัณฑ์ของคุณอาจจะได้รับความคุ้มครองโดยอัตโนมัติภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์หรือกฎหมายคุ้มครองการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการออกกฎหมายของแต่ละประเทศ)

ระยะเวลาผ่อนผันการดำเนินการคืออะไร

ระยะเวลาในการคุ้มครองการออกแบบทางอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ปกติแล้วจะมีระยะเวลาอย่างน้อยที่สุด 10 ปี (แม้ว่าโดยส่วนใหญ่จะนานกว่านี้ เช่น สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ของประเทศสหรัฐอเมริกาให้ระยะเวลาคุ้มครอง 14 ปี และสหภาพยุโรปให้ระยะเวลาคุ้มครอง 25 ปี) ในหลาย ๆ ประเทศ ผู้ถือสิทธิถูกเรียกร้องให้ต่อสัญญาคุ้มครองแบบผลิตภัณฑ์ภายใน 5 ปี

ความคุ้มครองการออกแบบทางอุตสาหกรรมมีค่าใช้จ่ายเท่าไร

ในแต่ละประเทศมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่แตกต่างกัน โดยอาจมีส่วนมาจากขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนซึ่งต้องจ่ายแก่หน่วยงานทรัพย์สินทางปัญญาระดับพื้นที่หรือระดับประเทศ ซึ่งค่าธรรมเนียมโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับจำนวนแบบผลิตภัณฑ์ที่ขอจดทะเบียนและจำนวนประเทศที่ได้ทำการสำรวจ ตัวอย่างเช่น การขอจดทะเบียน 1 แบบผลิตภัณฑ์ในประเทศของกลุ่มสหภาพยุโรปมีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 350 ยูโร และราคานี้จะเพิ่มขึ้นเป็น 1,925 ยูโร หากมีการยื่นขอเป็นจำนวน 10 แบบผลิตภัณฑ์ โดยรายละเอียดค่าธรรมเนียมสามารถสอบถามได้จากหน่วยงานทรัพย์สินทางปัญญาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างพนักงานผู้มีความชำนาญเพื่อช่วยในการดำเนินการจดทะเบียนและจัดการด้านเอกสาร
3. ในหลายประเทศกำหนดให้มีการชำระค่าธรรมเนียมสำหรับต่อสัญญาใหม่เมื่อครบระยะเวลา 5 ปี เพื่อเป็นการรักษาสีทธิผูกขาดในการออกแบบทางอุตสาหกรรมนั้น
4. ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการแปล หากต้องการให้การออกแบบทางอุตสาหกรรมได้รับการคุ้มครองในต่างประเทศ

คุณควรทำอะไรหากแบบผลิตภัณฑ์ของคุณประกอบด้วยส่วนเสริมประสิทธิภาพการทำงาน พร้อมกับมีลักษณะเด่นด้านความสวยงาม

บ่อยครั้งที่ผลิตภัณฑ์ใหม่มักจะมีทั้งส่วนเสริมประสิทธิภาพการทำงานและมีความสวยงาม ดังนั้นเพื่อให้ได้สิทธิผูกขาดครอบคลุมการทำงานของผลิตภัณฑ์ จึงควรยื่นขอจดสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร หรือเก็บรักษาไว้เป็นความลับทางการค้า ในกรณีที่ประสิทธิภาพการทำงานของผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่เด่นชัด ยกตัวอย่างเช่นคุณมีผลิตภัณฑ์เป็นโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบใหม่ คุณสามารถทำการจดสิทธิบัตรเพื่อคุ้มครองส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งได้พัฒนาขึ้นมา รวมถึงสามารถจดทะเบียนการออกแบบทางอุตสาหกรรมของโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ด้วย

นักออกแบบหลายคนได้ปกป้องคุณลักษณะต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ด้วยกฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรทราบถึงความแตกต่างพื้นฐานระหว่างสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร และการออกแบบทางอุตสาหกรรม โดยสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรใช้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ซึ่งรวมถึงการการปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น ส่วนการออกแบบทางอุตสาหกรรมใช้เพื่อคุ้มครองลักษณะปรากฏของผลิตภัณฑ์

ความคุ้มครองแบบผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์ทางธุรกิจ

การตัดสินใจในเรื่องความคุ้มครองการออกแบบทางอุตสาหกรรมของบริษัทว่าควรจะทำอย่างไร เมื่อไร และที่ไหน มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะมีส่วนสัมพันธ์กับกลยุทธ์การค้าในธุรกิจของบริษัท ตัวอย่างเช่น ประเภทของความคุ้มครอง ค่าใช้จ่าย ประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์และปัญหาด้านสิทธิคุ้มครองแบบผลิตภัณฑ์ ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นต้องพิจารณาได้แก่ การรับผิดชอบของบุคคลภายในหรือการมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของตัวแทนจากภายนอก การกำหนดเวลาโฆษณาแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ การตลาดหรือการเปิดเผยสู่สาธารณชน ตลาดเป้าหมายในการส่งออก รวมถึงกระบวนการและเวลาที่เหมาะสมในการอนุญาตหรือโอนสิทธิแบบผลิตภัณฑ์แก่บริษัทอื่นเพื่อให้ได้รับผลตอบแทน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศูนย์พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีรัฐร่วมเอกชน

ใครควรเป็นผู้ยื่นขอรับความคุ้มครองการออกแบบทางอุตสาหกรรม

โดยทั่วไปแล้วนายจ้างของของบุคคลผู้สร้างแบบหรือทำงานภายใต้สัญญาการว่าจ้าง เป็นผู้ที่มีสิทธิขอจดทะเบียน โดยอาจเป็นการขอในนามบุคคลหรือบริษัทก็ได้ การขอจดทะเบียนสามารถทำได้โดยตรงหรือผ่านตัวแทน หากคุณเป็นผู้ขอจดทะเบียนชาวต่างชาติคุณอาจขออนุญาตหน่วยงานทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศนั้น ๆ เพื่อขอมีตัวแทนในการจดทะเบียน

การยื่นขอรับการคุ้มครองในประเทศไทย ผู้ที่มีสิทธิยื่น คือ ผู้ประดิษฐ์ขึ้นเองหรือตัวแทนที่รับมอบอำนาจ เช่น ตัวแทนสิทธิบัตรเป็นผู้ยื่น โดยมอบอำนาจให้ตัวแทนจดทะเบียนอิสระหรือใช้บริการสำนักงานกฎหมายที่มีตัวแทนจดทะเบียน

ใครเป็นผู้มีสิทธิครอบครองการออกแบบทางอุตสาหกรรม

โดยทั่วไปผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์มักจะเป็นคนแรกที่เป็นเจ้าของแบบผลิตภัณฑ์ แต่ในประเทศส่วนใหญ่หากนักออกแบบทำงานภายใต้สัญญาการว่าจ้างแบบผลิตภัณฑ์ที่คิดขึ้นมา (รวมทั้งสิทธิเกี่ยวเนื่อง) สิทธินั้นจะตกเป็นของนายจ้างหรือโอนย้ายไปตามธรรมเนียม

หากแบบผลิตภัณฑ์ถูกพัฒนาขึ้นโดยนักออกแบบภายนอก สิทธิจะตกเป็นของบริษัทที่มอบหมายงานให้ ดังนั้นสิทธิในการเป็นผู้ครอบครองจึงพิจารณาได้จากบุคคลซึ่งมอบหมายให้มีการผลิตแบบผลิตภัณฑ์นั้น และเพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจึงควรที่จะมีการทำสัญญากับนักออกแบบตั้งแต่เริ่มต้น รวมถึงแบบผลิตภัณฑ์ต้นฉบับซึ่งนักออกแบบจะได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์โดยอัตโนมัติก็ควรทำสัญญาด้วย

ตัวอย่าง: ดูราเซลล์

ปี 1980 ดูราเซลล์ถือเป็นบริษัทผู้นำด้านถ่านอัลคาไลน์ จนกระทั่งปี 1981 ทางบริษัทได้ว่าจ้างที่ปรึกษาด้านการออกแบบให้ผลิตไฟฉายขนาดพกพา ซึ่งได้ออกวางจำหน่ายในปี 1982 สองปีหลังจากนั้นแบบผลิตภัณฑ์ไฟฉายได้รับรางวัลชนะเลิศการออกแบบของสหราชอาณาจักร จากนั้นบริษัทดูราเซลล์ได้ผลักดันให้มีการผลิตไฟฉายขนาดพกพาในหลาย ๆ รูปแบบเพื่อให้เหมาะสมกับตลาด เช่น พัฒนาให้มีสีส้มมากขึ้นสำหรับกลุ่มลูกค้าวัยรุ่น โดยจุดเด่นทางนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ได้รับความคุ้มครองด้วยกฎหมายสิทธิบัตร ขณะที่รูปแบบผลิตภัณฑ์ได้รับความคุ้มครองในทุกประเทศที่มีการขายสินค้าของดูราเซลล์

คุณสามารถขอจดทะเบียนหลายๆ แบบผลิตภัณฑ์ในคราวเดียวกันได้หรือไม่

คำตอบขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละประเทศ โดยในหลายประเทศคุณอาจยื่นขอจดทะเบียนได้ในคราวเดียวกัน (10, 20 หรือแม้แต่ 50 แบบผลิตภัณฑ์) ตราบเท่าที่แบบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มของผลิตภัณฑ์เดียวกัน นั่นหมายความว่าหากคุณได้ออกแบบชุดเก้าอี้ โต๊ะ และตู้ ประเทศส่วนใหญ่จะอนุญาตให้คุณจัดเตรียมเอกสารสำหรับขอจดทะเบียนได้ในคราวเดียว และจะครอบคลุมแบบผลิตภัณฑ์ทั้งหมด มีค่าใช้จ่ายเท่ากับการยื่นครั้งเดียว อย่างไรก็ตามหากคุณต้องการความคุ้มครองแบบโคมโไฟ คุณควรแยกขอจดทะเบียน เนื่องจากโคมโไฟไม่จัดอยู่ในกลุ่มของผลิตภัณฑ์เดียวกัน โดยทั่วไปการขอจดทะเบียนเพิ่มเติมจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นแต่ก็น้อยกว่าการขอจดทะเบียนทีละแบบผลิตภัณฑ์

ในบางประเทศคุณต้องขอจดทะเบียนแยกแต่ละผลิตภัณฑ์ โดยจะมีข้อจำกัดสำหรับแบบผลิตภัณฑ์เดียวให้แก่การออกแบบที่มีความแตกต่าง หรือ การออกแบบซึ่งมีความสัมพันธ์กันของกลุ่มสินค้า การออกแบบที่มีความแตกต่าง เช่น ตู้มูฮอสองข้างที่ต่างกัน โดยข้างหนึ่งเป็นแบบหนีบ ส่วนอีกข้างหนึ่งเป็นแบบเจาะ แบบผลิตภัณฑ์ที่จะผ่านการพิจารณาจะต้องสามารถนำไปใช้งานได้เหมือนกันและต้องไม่แตกต่างกันในตัวเนื่องงาน

การออกแบบซึ่งมีความสัมพันธ์กันของกลุ่มสินค้า ซึ่งหมายถึงสินค้าที่มีลักษณะทั่วไปเหมือนกัน และมักจะถูกขายคู่กันหรือใช้งานร่วมกัน เช่น เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร (ส้อม ช้อน และมีด) และเครื่องใช้ในครัวเรือน (เครื่องเป่าผม หัวฉีด และแปรง) จากตัวอย่างดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าการกำหนดความเป็นไปได้ในการขอจดทะเบียนในคราวเดียวกันนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมากมาย ดังนั้นจึงควรขอข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานทรัพย์สินทางปัญญาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คุณสามารถอนุญาตให้ใช้สิทธิการออกแบบทางอุตสาหกรรมของคุณได้หรือไม่

การออกแบบทางอุตสาหกรรมจะได้รับการอนุญาตให้ใช้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ก็ต่อเมื่อเจ้าของแบบผลิตภัณฑ์ (licensor) มีความยินยอมให้บุคคลอื่น (licensee) ใช้แบบผลิตภัณฑ์ โดยได้กระทำข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งสัญญาการออกใบอนุญาตทั่วไปจะต้องมีการลงนามร่วมกันระหว่างทั้งสองฝ่ายโดยมีการกำหนดระยะเวลาและขอบเขตของสัญญาที่แน่นอน

การอนุญาตให้ใช้สิทธิการออกแบบทางอุตสาหกรรมด้วยวิธีการทำสัญญา จะทำให้ธุรกิจของคุณได้รับรายได้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังถือเป็นความสำเร็จนอกเหนือไปจากการจดทะเบียนเพียงอย่างเดียว โดยข้อตกลงในสัญญามักจะครอบคลุมตัวผลิตภัณฑ์ในทุกลักษณะไม่ใช่เฉพาะส่วนที่มองเห็นเท่านั้น

ที่มา : http://www.wipo.int/freepublications/en/sme/498/wipo_pub_498.pdf

เทคโนโลยีที่น่าสนใจจากเอกสารสิทธิบัตรนานาชาติ

ก่อนนำตัวอย่างเทคโนโลยีสิทธิบัตรเหล่านี้ไปใช้เชิงพาณิชย์ ต้องตรวจสอบก่อนว่าเรื่องนั้น ๆ ไม่ได้จดสิทธิบัตรในประเทศไทย เพื่อป้องกันการละเมิด

โยเกิร์ตผสมโสม

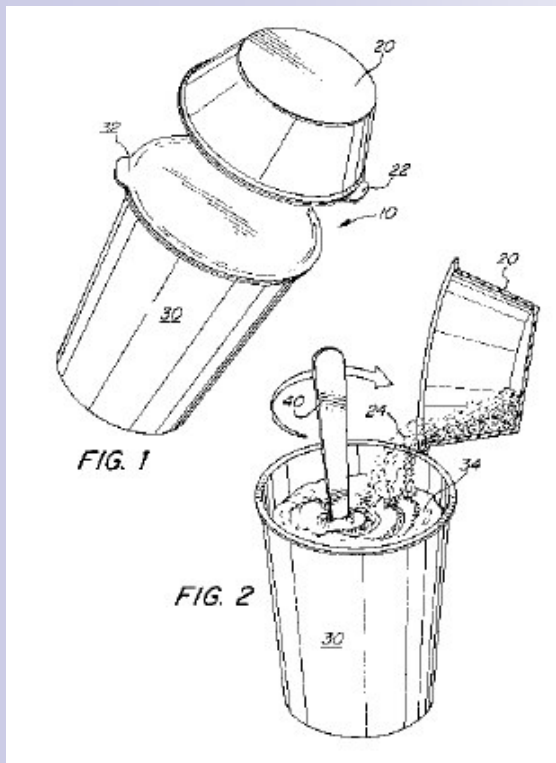
หมายเลขสิทธิบัตร : WO2004050892

ผู้ประดิษฐ์ : KIM DONG HYUN (KR);

HAN MYUNG JOO (KR);

CHOO MIN-KYUNG (KR)

การเตรียมโยเกิร์ตผสมโสม สามารถเตรียมได้โดยการเตรียมน้ำโสมที่ผ่านการหมักด้วยแลคติกแอซิคแบคทีเรียจากกลุ่มบิฟิโดแบคทีเรีย (bifidobacterium K-103, k-506, kk-1, kk-2) ที่มีความสามารถในการหมักโสมเพื่อให้ได้สาร ginsenoside ทำให้โยเกิร์ตที่ได้มีประโยชน์ในการป้องกันโรคมะเร็งในลำไส้

โยเกิร์ตช็อกโกแลตและวิธีการเตรียม

หมายเลขสิทธิบัตร : US6068865

ผู้ประดิษฐ์ : LEE THOMAS D (US);

DELL WILLIAM J (US);

BISSONNETTE MADELINE M (US);

BARNARD DAVID J (US)

การเตรียมโยเกิร์ตช็อกโกแลต สามารถเตรียมได้โดยการเตรียมโยเกิร์ตที่มีค่าความเป็นกรดต่างน้อยกว่า 4.6 มีปริมาณของแข็งรวม (total solid) 20-30 เปอร์เซ็นต์ และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นส่วนผสมของช็อกโกแลตที่รวมกับน้ำตาลซูโครส จากนั้นผสมโยเกิร์ตกับช็อกโกแลตในอัตราส่วน 3:1 ถึง 5:1

ผลิตภัณฑ์ที่มีไฟเบอร์สูง

หมายเลขสิทธิบัตร : US2006240148

ผู้ประดิษฐ์ : NGUYEN DUC (US); RIZO NOE (US); SHEPARD JAMIE (US);

GUTIERREZ BARBARA (US)

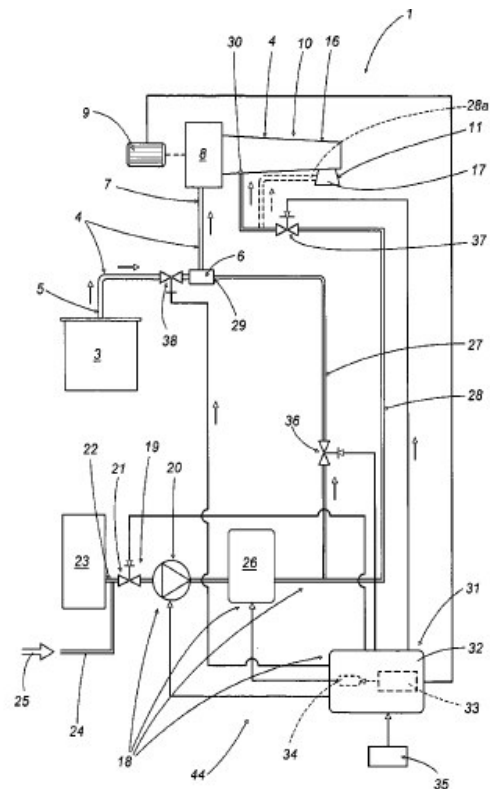
กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีไฟเบอร์สูง เช่น มอลโตเด็กซ์ทริน อินนูลิน หรือ โอลิโกฟรุคโตส กระบวนการนี้ทำให้ได้รับประโยชน์จากกรดไขมันธรรมชาติและคุณสมบัติทางเอนไซม์ของผลิตภัณฑ์นมหลายประเภท เช่น โยเกิร์ต และในขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดนี้ จะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีเนื้อสัมผัสดีขึ้น ผลิตภัณฑ์นมหมักนี้จะมีส่วนผสมของไฟเบอร์อย่างน้อย 1-5% ได้แก่ มอลโตเด็กซ์ทริน อินนูลิน หรือ โอลิโกฟรุคโตส

เครื่องมือและวิธีการผลิตและการผสมผลิตภัณฑ์เหลวหรือกึ่งของเหลว

หมายเลขสิทธิบัตร : US2006243310

ผู้ประดิษฐ์ : COCCHI GINO (IT); ZANIBONI GIANNI (IT)

เครื่องมือและวิธีการผลิตและการผสมผลิตภัณฑ์เหลวหรือกึ่งของเหลว เช่น ไอศกรีม วิปครีม โยเกิร์ต และผลิตภัณฑ์อื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน รวมถึงภาชนะที่ใช้ในการบรรจุสำหรับผลิตภัณฑ์เหล่านี้ มีลักษณะดังรูป มีการควบคุมการป้อนผลิตภัณฑ์และการบำรุงรักษาผลิตภัณฑ์ (4) ประกอบด้วย บั๊มที่ใช้ในการป้อนผลิตภัณฑ์เข้าไป (8) รวมถึงมีการผสมผลิตภัณฑ์ เข้าด้วยกันที่ตำแหน่งสุดท้ายที่ปล่อยผลิตภัณฑ์ออกมา (11) โดยหน่วยควบคุมกระบวนการส่วนกลาง (32) จะทำการควบคุมขั้นตอนการทำความสะดวกของเครื่องมือนี้ ที่บริเวณส่วนทำความสะอาด (18)

“ทีมงาน จดหมายข่าว ต่อยอด เอส เอ็ม อี

ToryodSME Newsletter ”

ปรียชาติ จันทโชติ, ปราโมทย์ ธรรมรัตน์

ห้อง 935 สถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร

ม.เกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

คุยกับ บก.

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่านทุกท่าน จดหมายข่าว ต่อยอด เอส เอ็ม อี (ToryodSMEs Newsletter) ฉบับที่ 4 มาแล้วค่ะ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (สสว.) อีกครั้งค่ะ ฉบับนี้เราได้รวบรวมบทความเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ในเชิงพาณิชย์หลายเรื่อง ประกอบไปด้วย เรื่อง **บทบาทของทรัพย์สินทางปัญญาในการพัฒนาธุรกิจและการตลาดของผลิตภัณฑ์ใหม่**, **แบบของผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม (1 และ 2) และเทคโนโลยีสิทธิบัตรที่น่าสนใจ** เรื่อง **โยเกิร์ต** หากมีคำถาม ข้อเสนอแนะ หรือต้องการข้อมูลเทคโนโลยี และที่สำคัญเรายังต้องการนักเขียนบทความดี ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจ SMEs เข้ามาร่วมเป็นส่วนหนึ่งในจดหมายข่าวต่อยอด เอส เอ็ม อี อยู่เนะคะ ซึ่งท่านที่สนใจสามารถติดต่อกับเราได้ทั้งที่ 0-2942-8629 ต่อ 908,626 แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ..... ปรียชาติ จันทโชติ (bulinno@yahoo.com)

ผู้สนับสนุน : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) www.sme.go.th

โครงการเครือข่ายส่งเสริมการนำนวัตกรรมไปใช้ในเชิงพาณิชย์ สสว.

ที่ปรึกษา : จิตราภรณ์ เตชะชาญ, เจษฎา แก้วกัลยา, พีรเดช ทองอำไพ, สุธีระ ประเสริฐสรรพ, วารุณี วารุญญานนท์, ทรงศักดิ์ สุวิทย์พันธุ์, วีระศักดิ์ ไม้วัฒนา

คณะผู้จัดทำ : ปราโมทย์ ธรรมรัตน์, ปรียชาติ จันทโชติ, กษมาพร ปัญตะบุตร, นิสการ วรุฒิมยานันท์, อิชยา ภูสิทธิกุล, เขาวภา เขียวศิลากุล, กุสุมาลย์ แซ่ลี่, อภิราม สิทธิสาร
เกษรภา มีความสุข, ไพโรจน์ ภูตอง, ปุณณมาศ ธรรมรัตน์, คม ธรรมรัตน์, สมควร มรรณทัต

สถานที่ติดต่อ : โครงการศึกษาผลงานวิจัยและสิทธิบัตรเพื่อต่อยอดในเชิงพาณิชย์ สสว-มก
หน่วยสร้างสำนักและพัฒนาประโยชน์จากเอกสารสิทธิบัตรเพื่อการวิจัยและพัฒนา (สสวพ. สกว.)
สถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กทม. 10900
โทร 0 2942 8629 ต่อ 626, 908 โทรสาร 0 2942 8629 ต่อ 309 E-Mail : ifrpmt@yahoo.com, bulinno@yahoo.com, www.toryod.com, www.innovationSME.com